

NAŠE GOSPODARSTVO

Gibanje investicij v kmetijstvu

Gibanje investicij v kmetijstvu kaže v prvih 7 mesecih letošnjega leta, da nekaj ni v redu, čeprav je skupni obseg investicij znatno večji kakor v prvih 7 mesecih lani. Že več let poudarjamo, kako je v splošnem interesu, da pospešimo napredek kmetijstva, da bi odpravili osnovne disproporce, ki so nastali z njegovim zaostajanjem za našim skupnim gospodarskim razvojem. Kljub vsemu temu pa ni bilo v zadnjih treh letih investirano v kmetijstvo več kakor 7 odstotkov skupnih investicij. Za to razdobje ni mogoče trditi, da kmetijskim organizacijam sredstva niso bila na razpolago. Zvezni skladi za napredek kmetijstva so bili v zadnjih treh letih v primerjavi z letoma 1952 in 1953 več kakor podvojeni. Družbeni plan za leto 1956 je omogočil, da se formirajo znatni republiški lokalni skladi, kakor tudi skladi kmet. organizacij za pomoč v kmetijstvu.

Lani pa je od razpoložljivih sredstev za pospeševanje kmetijstva ostalo neporabljenih v vseh skladih nad 9.000 milij. dinarjev. Samo v splošnem investicijskem skladu za kmetijstvo ni bilo porabljenih nad 6.000 milijonov dinarjev. Predstavniki zbornic in združenih zvez so poudarjali, da ni bilo mogoče porabiti sredstev, ker so bila pozno odobrena. V začetku lanskega leta je bilo odobreno le 3.500 milijonov dinarjev.

Nezadosno izkoriščanje sredstev

V začetku letošnjega leta je bilo kmetijskim organizacijam na razpolago nad 11.000 milijonov odobrenih sredstev samo iz zveznega investicijskega sklada. Med letom so bila odobrena sredstva iz novih kreditov, tako da se je vsota za letošnje leto dvignila na nad 22.000 milijonov. Do konca julija je bilo izkoriščeno le 26 odstotkov, in od tega za mehanizacijo 42 odstotkov, za melioracije pa 17 odstotkov. Za majhno porabo sredstev za melioracije so objektivni vzroki - nizko stanje voda. Postavlja pa se vprašanje, zakaj je bilo porabljeno samo 16 odstotkov za objekte dodelave ali 30 odstotkov za nasade ali 32 odstotkov za kmetijska gospodarstva itd. V zveznem investicijskem skladu je bilo v začetku leta kmetijskim organizacijam na razpolago trikrat več sredstev, v prvih 7 mesecih pa je bilo porabljeno samo 3,5 odstotka več kakor v istem razdobju lani, medtem ko je poraba sredstev iz republiških in lokalnih skladov, kakor tudi iz lastnih sredstev večja le za 4 odstotke kakor v prejšnjem razdobju. Če opazujemo razpored sredstev po institucijah, vidimo da so kmetijske posvetilne letos porabila za 40 odstotkov več kakor lani, kmetijske zadruge in kmetičke obdelovalne zadruge za

44 odstotkov več, melioracijske organizacije pa za 22 odstotkov. Če pa si pogledamo tehnično strukturo investicij, bom videli, da je oprema v primerjavi z lanskim letom porasla za okrog 200 odstotkov, kar očito govori o zaostajanju vseh drugih investicij v vseh drugih organizacijah.

Kakor je razvidno, letos sredstva niso bila odobrena pozno. Kljub temu napreduje poraba teh sredstev počasi, in to prav v tistem področju, za katero ima skupnost interes, da se v njo racionalno vlaga čim več in čim hitreje, da bi se preskrbela s hrano čim prej izboljšala. Za nas je nedvomno zelo važno, da se ugotovijo objektivni in subjektivni vzroki takih pojavov in da se rešijo problemi zaostajanja investicij v kmetijstvu. Gotovo je, da sredstva določena od skupnosti za napredek kmetijstva v letošnjem letu ne bodo porabljena, potrebno pa je pravočasno ukrepati, da se to ne bo zgodilo tudi prihodnje leto.

Vzroki počasnega trošenja sredstev

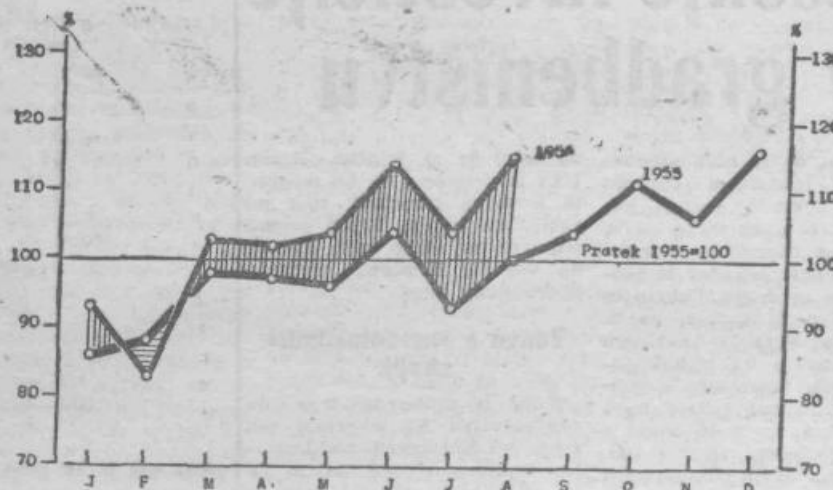
Po naši ceni tičijo vzroki počasne porabe investicijskih sredstev v nezagotovljenosti sredstev za delež, ker so bili plani pozno sprejeti in je dotok sredstev v sklade, iz katerih je mogoče plačati delež, precej počasen. Delno so to povzročili tudi klimatski pogoji v prvem polletju, bistvo pa je drugje. Kmetijske organizacije, posebno združene zveze, kmetijske zbornice, združenja posestev in zvezne vodnih skupnosti niso organizirale zadostno število birojev za izdelavo investicijskih elaboratov, da bi mogli investitorji dobiti pravočasno glavne načrte, ali da bi mogli izkoristiti sredstva in izvajati dela. Gradbena operativa je neučinkovita, dela se začinjajo brez zadostnega materiala, mehanizacije, delovne sile in podobno in zato tudi počasno napredujejo. Na posvetovanju o tekočih problemih investicij v kmetijstvu - ki je bilo v Zvezi kmetijsko - gozdarskih zbornic z republiškimi glavnimi zvezami, zbornicami, zvezami vodnih skupnosti in združenjem posestev - se je ugotovilo, da te organizacije sploh ne poznajo investicij pri svojih organizacijah članicah, ne poznajo problemov in potemrakem nemožejo niti nuditi pomoči, kolikor je potrebno. Izjemi sta Vojvodina in Makedonija, čeprav niti tam ni iniciativa prišla iz kmetijskih organizacij, temveč iz izvršnih svetov. Izvršni svet Vojvodine je v začetku julija obiskal vse okraje, razpravljal o problemih investicij in nudil pomoč kmetijskim organizacijam. In rezultati so očitni. Do konca julija je bilo v Vojvodini od razpoložljivih kreditov, razen melioracij, izkoriščeno okrog 70 odstotkov.

Če bo v kmetijskih organizacijah ostal tak odnos do investicij, se postavlja vprašanje, ali bodo sredstva, ki jih dajemo za dvig proizvodnje v kmetijstvu učinkovito uporabljena. Bančni mehanizem ne more rešiti vseh problemov avtomatično z odobritvijo kredita. Kljub največji vestnosti je tu mogoče mnogo manj pomagati investitorju pri pravilnem odmerjanju racionalnosti investicij v primeri s tistim, kar lahko k temu prispeva dobra služba v kmetijskih organizacijah že pri izdelavi programa.

Zaradi socialistične preobrazbe kmetijstva in napredka kmetijstva po kmetijskih zadrugah je potrebno, da se organizirajo služba za sestavljanje investicijskih programov in posvetovanje o problemih investicij, kar naj bo v skladu z okrajnim in združenim programom razvoja kmetijstva. Brez tega kmetijstvo ne bo moglo racionalno izkoristiti razpoložljivih sredstev.

Inž. Milan Ivanović

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA V AV GUSTU

Industrijska proizvodnja je v letošnjem avgustu v primerjavi s povprečjem leta 1955 - dosegla nivo 115%. Glede na pretekli mesec je za 10% večja. Do povečanja v odnosu na prejšnji mesec je prišlo v vseh industrijskih panogah, zlasti pa je veliko v proizvodnji premoga (154 tisoč ton več kakor julija), v industriji nekovin (razen drugega 37 tisoč ton cementa in okrog 7,8 tisoč ton morske soli),

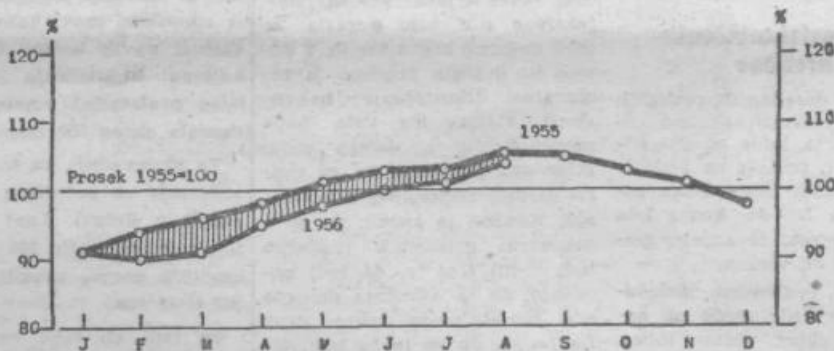
v kovinski industriji, (kjer so slednja tabela kaže to enakomernega povečanja proizvodnje vseh važnejših proizvodov dosegli tudi rekordno proizvodnjo tovarnjakov, in sicer 311 na mesec) in v tekstilni industriji.

Nivo industrijske proizvodnje v obdobju januar-avgust 1956 je za 7% večji, kakor pa je bil v istem obdobju lani. Rezultati tega obdobja kažejo, da se ena- komerni porast nadaljuje. Na-

razen enakomernega povečanja proizvodnje vseh važnejših proizvodov dosegli tudi rekordno proizvodnjo tovarnjakov, in sicer 311 na mesec) in v tekstilni industriji.

Obdobje	Indeks
januar - februar	101
januar - marec	102
januar - april	103
januar - maj	104
januar - junij	105
januar - julij	106
januar - avgust	107

V PROIZVODNJI ZAPOSLENO OSEBJE

Številčno stanje osebja zaposlenega v glavnih dejavnostih (industriji, gradbeništvu in eksploataciji gozdov) se je v odnosu

na julij povečalo za 3%. To povečanje je posledica sezonskega gibanja osebja v gradbeništvu in eksploataciji gozdov.

Zaposleno osebje v industriji in rudarstvu je že tri mesece na istem nivoju.

OSNOVNI INDUSTRIJSKI IZDELKI

Izdelek	Mesečno povprečje januar-avgust	Indeks		
		1955	1956	
Elektroenergija	tisoč kvh	350	400	114
Premog	tisoč ton	1235	1348	109
Metalurški koks	tisoč ton	56	74	132
Surova nafta	tisoč ton	21	23	110
Predejava nafte	tisoč ton	61	72	118
Surovo železo	tisoč ton	41	50	122
Surovo jeklo	tisoč ton	68	73	107
Valjano blago	tisoč ton	43	39	91
Elektrolitni baker	ton	2002	1875	94
Svinec	ton	6395	6091	95
Vošeno steklo	ton	2277	2729	120
Cement	tisoč ton	128	116	91
Žveplena kislina	ton	6196	8371	135
Kmetijski stroji	ton	1064	1256	118
Umetna gnojila	tisoč ton	16	21	131
Tovarnjaki	komadov	132	188	142
Rezan les	tisoč m ³	156	148	95
Bombažne tkanine	tisoč m ²	14205	13967	98
Volnene tkanine	tisoč m ²	2146	1836	86
Obutev	(tisoč parov)	1238	1344	109
Jedilno olje	ton	2941	2282	78
Tobačni izdelki	ton	1345	1279	95